

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра філософії та культурології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан філологічного факультету
проф. Борис БУНЧУК
«12» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

МЕТОДОЛОГІЧНО-ДОСЛІДНИЦЬКИЙ СЕМІНАР
обов'язкова

Освітньо-наукова програма: Філософія

Спеціальність: 033 Філософія

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) доктор філософії

Факультет, на якому здійснюється підготовка фахівців: філологічний

Мова навчання: українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологічно-дослідницький семінар» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Філософія» (спеціальність 033 «Філософія»), затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 6 від 29 червня 2023 року)

Розробник та викладач: *Горохолінська Ірина Володимирівна*, докторка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії та культурології

Погоджено з гарантом ОП та затверджено на засіданні кафедри філософії та культурології

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри Ольга РУПТАШ

Схвалено методичною радою філологічного факультету

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради
філологічного факультету Алла АНТОФІЙЧУК

1. МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

розкрити й діалогічно апробувати основні принципи та методологічні настанови наукового дослідження (різних форматів) у царині філософії з екстраполяцією на конкретику наукової роботи кожного здобувача.

Навчання на третьому рівні вищої освіти передбачає постійну синергію навчальної та науково-дослідницької складових. Практична дисципліна «Методологічно-дослідницький семінар» – це за своєю суттю тренінг зі здобуття конкретних навичок підготовки наукових досліджень та їхньої презентації в різних формах наукової продукції. Курс спрямований на вивчення принципів та підходів здійснення наукової роботи, написання виступу на конференцію, наукової статті, а також напрацювання власного методологічного інструментарію у реалізації дослідницьких завдань дисертації. Навчання через дослідження в межах цієї дисципліни є основними форматами її імплементації в процес здобуття програмних результатів.

ПРЕРЕКВІЗИТИ:

навчання на освітньо-науковій програмі передбачає, що вдалим фундаментом для проведення курсу-практикуму «Методологічно-дослідницький семінар» будуть такі дисципліни як «Академічна цифрова грамотність», «Академічне письмо та риторика іншомовного спілкування», «Етика. Наука. Соціум» та «Сучасна філософія: аксіологічні, методологічні та соціальні аспекти». Очевидно, що тематична спрямованість практикуму безпосередньо є важливою компонентою на шляху підготовки дисертаційного дослідження, апробації його основних положень тощо.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисципліна спрямована на формування у здобувача вищої освіти таких результатів навчання:

Загальні компетенції: ЗК 1 Здатність генерувати нові ідеї (креативність); ЗК 2 Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми; ЗК 3 Здатність працювати в міжнародному контексті; ЗК 5 Здатність розв'язувати комплексні проблеми філософії на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні компетенції: СК 1 Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у філософії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з філософії та суміжних галузей; СК 2 Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень українською та іноземними мовами, глибоке розуміння іншомовних наукових текстів за напрямом досліджень; СК 3 Здатність застосовувати методи філософського і міждисциплінарного дослідження, виявляти їхні евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій; СК 5 Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері філософії, оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку філософії; СК 6 Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми дослідницького характеру в сфері філософії, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень; СК 7 Здатність аналізувати закономірності взаємодоповнюваності практично-ціннісних і теоретичних форм світогляду й соціального пізнання і на цій основі надавати експертні рекомендації щодо гуманізації та толерантизації різних соціально-культурних сфер; СК 8 Здатність на основі філософсько-ціннісної рефлексії моделювати та популяризувати в соціумі теоретико-методологічні платформи взаємодії гуманістичних ідей і практик носіїв альтернативних світоглядних і культурних традицій, об'єднаних досвідом співжиття та співпраці.

Програмні результати навчання: РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з філософії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з філософії, отримання нових знань та здійснення інновацій; РН2. Вільно презентувати та обговорювати з

фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми філософії державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях; РН3. Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання основних положень теоретичної і практичної філософії, історії світової та вітчизняної філософської думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасній світовій філософії; РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів; РН5. Планувати і виконувати теоретичні дослідження з філософії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми; РН6. Глибоко розуміти загальні принципи та методи філософських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері філософії; РН8. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми філософії з урахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; РН10. Формулювати експертні рекомендації щодо ідейно-світоглядних, морально-ціннісних, комунікативно-практичних інструментів гуманізації й толерантизації пізнавального процесу і соціокультурних практик.

В результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**: основні поняття, підходи та принципи здійснення наукового дослідження; специфіку наукових досліджень у царині філософії та їх методологічні основи; визначення та складові поняття «академічна доброчесність», нормативну базу щодо норм проведення та представлення наукових робіт; якісні вимоги й етапи підготовки й оформлення наукових результатів: матеріали конференції, наукові статті, дисертаційна робота; норми цитувань та типи опису бібліографії дослідження; нормативно-правову базу підготовки дисертації до захисту;

Вміти:

підготувати власні наукові роботи у формі: публікованих тез та виголошення виступу на конференції, тексту фахової наукової статті, прописаного наукового апарату дисертаційної роботи; здійснювати цитування та бібліографічний опис літератури за різними стилями та вимогами; формувати гіпотези дисертаційного дослідження відповідно до обраної методології та джерельної бази; вести наукову дискусію та аналіз наукових праць із філософії; презентувати усно власне наукове дослідження;

Розуміти:

специфіку здійснення науково-дослідницької роботи у галузі філософії; основні критерії відповідності наукових робіт вимогам академічної доброчесності та важливості дотримання етики наукового пошуку; методологічні особливості філософії; особливості підготовки наукових публікацій та тексту дисертаційного дослідження з урахуванням вимог до такого типу робіт й актуального стану філософського наукового дискурсу; важливість правильного та чіткого цитування використаних джерел і літератури на етапі підготовки наукових текстів; різницю різних типів бібліографічного опису літератури; етапність підготовки дисертаційного дослідження до захисту та її сутнісні складові; вимоги до ведення наукової дискусії усно (під час семінару-презентації) та письмово (під час підготовки рецензії наукової статті).

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1 ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Методологічно-дослідницький семінар»											
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	Лекції	Практичні	Семинарські	Лабораторні	СРС	Індивідуальна робота	
Денна	1	2	3	90	-	30	-	-	60		екзамен
Заочна	немає										

3.2 ДИДАКТИЧНА КАРТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Теми практичних занять	Змістовий модуль 1. Науково-дослідна робота: поняття, підходи та принципи													
Тема 1. Поняття наукового дослідження: основні види та ознаки. Дослідження в галузі гуманітарних наук та філософії	6		2				4							
Тема 2. Академічна доброчесність та етика дослідницької роботи	6		2				4							
Тема 3. Методологія філософських наукових праць	6		2				4							
Разом за ЗМ1	18		6				12							
Теми практичних занять	Змістовий модуль 2. Основні форми презентації наукового дослідження в царині філософії та вимоги до їх підготовки													
Тема 4. Доповідь на конференції: етапи напрацювання ідеї та друкованої й усної презентації	6		2				4							

Тема 5. Написання наукової статті: від задуму до подання	6		2			4							
Тема 6. Робота над дисертацією: структура, вимоги та особливості у філософській царини	24		8			16							
Тема 7. Цитування та бібліографія: різноманіття підходів та вимог	12		4			8							
Тема 8. Нормативно-правова база підготовки дисертації до захисту	6		2			4							
Разом за ЗМ 2	54		18			36							
Теми практичних занять	Змістовий модуль 3. Культура та принципи наукової дискусії												
Науково-методологічний колоквіум за результатами презентації наукової статті / розділу дисертації	18		6			12							
Разом за ЗМ3	18		6			12							
Усього годин	90		30			60							

3.3 ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1.

ПОНЯТТЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ: ОСНОВНІ ВИДИ ТА ОЗНАКИ. ДОСЛІДЖЕННЯ В ГАЛУЗІ ГУМАНІТАРНИХ НАУК ТА ФІЛОСОФІЇ

Практичне заняття – 2 год

Питання для вивчення:

1. Поняття наукового дослідження. Відмінності між емпіричними, теоретичними та концептуальними дослідженнями у філософії.
2. Специфіка застосування дедуктивного, індуктивного та абдуктивного методів у філософських дослідженнях.
3. Вплив інтердисциплінарності на сучасні філософські дослідження та особливості взаємодії з іншими гуманітарними дисциплінами.
4. Роль категоріального апарату у філософському дослідженні: критерії точності та коректності використання понять.

Тема 2.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ЕТИКА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ

Практичне заняття – 2 год

Питання для вивчення:

1. Поняття академічної доброчесності. Основні види порушень її норм.
2. Академічне авторство та колаборація: критерії справедливого розподілу авторства у філософських дослідженнях.
3. Відмінність між академічним плагіатом, компіляцією та добросовісним запозиченням у філософських текстах.
4. Проблема маніпуляції аргументами та інтерпретаціями в академічних текстах: ризику та відповідальність дослідника.
5. Дотримання балансу між критикою та коректністю у наукових дискусіях та полеміках.
6. Форми покарання академічної недоброчесності.

Тема 3.

МЕТОДОЛОГІЯ ФІЛОСОФСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Практичне заняття – 2 год

Питання для вивчення:

1. Вибір методологічної стратегії для дослідження: порівняння аналітичної, феноменологічної, герменевтичної та критичної методологій.
2. Способи верифікації та фальсифікації у філософських дослідженнях: можливості та обмеження.
3. Використання порівняльного аналізу у філософських дослідженнях: від історико-філософських паралелей до сучасних інтелектуальних контекстів.
4. Конструювання аргументації у філософській праці: від логічної послідовності до риторичних стратегій.

Тема 4.

ДОПОВІДЬ НА КОНФЕРЕНЦІЇ: ЕТАПИ НАПРАЦЮВАННЯ ІДЕЇ ТА ДРУКОВАНОЇ Й УСНОЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Практичне заняття – 2 год

Питання для вивчення:

1. Наукова конференція – види, основні завдання та форми проведення.
2. Етапи розробки та підготовки якісної наукової доповіді.
3. Особливості структурної організації усної презентації.
4. Використання візуальних та риторичних засобів для підсилення аргументації.
5. Техніки ефективного комунікації з аудиторією під час конференційного виступу.

Тема 5.

НАПИСАННЯ НАУКОВОЇ СТАТТІ: ВІД ЗАДУМУ ДО ПОДАННЯ

Практичне заняття – 2 год

Питання для вивчення:

1. Вибір теми та формулювання наукової проблеми у статті.
2. Вимоги до структури та аргументативної побудови наукового тексту.
3. Процес рецензування та адаптації статті відповідно до зауважень.
4. Підготовка та подання наукової статті до академічного журналу. Підбір журналів.

Тема 6.

РОБОТА НАД ДИСЕРТАЦІЄЮ: СТРУКТУРА, ВИМОГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ У ФІЛОСОФСЬКІЙ ЦАРИНИ

Практичне заняття – 8 год

Питання для вивчення:

1. Логіка побудови дисертаційного дослідження та ключові структурні елементи.
2. Визначення наукової новизни та її обґрунтування в дисертації.
3. Підбір методології дисертаційного дослідження.
4. Особливості роботи з джерельною базою у філософських дослідженнях.
5. Вимоги до оформлення дисертації та роль академічних стандартів.
6. Співпраця з науковим керівником та ефективне управління процесом дослідження.

Тема 7.

ЦИТУВАННЯ ТА БІБЛІОГРАФІЯ: РІЗНОМАНІТТЯ ПІДХОДІВ ТА ВИМОГ

Практичне заняття – 4 год

Питання для вивчення:

1. Порівняльний аналіз основних стилів цитування у філософських дослідженнях.
2. Особливості формування бібліографії відповідно до академічних вимог.
3. Використання сучасних інструментів для автоматизації цитування та реферування.
4. Типові помилки при цитуванні та їх вплив на академічну репутацію.

Тема 8.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПІДГОТОВКИ ДИСЕРТАЦІЇ ДО ЗАХИСТУ

Практичне заняття – 2 год

Питання для вивчення:

1. Основні нормативно-правові документи, що регулюють підготовку дисертацій.
2. Етапи підготовки дисертації до захисту та вимоги до здобувачів.
3. Юридичні та організаційні аспекти процедури захисту дисертації.
4. Вплив нормативно-правових змін на процес підготовки та захисту дисертаційної роботи.

Тема 9.

НАУКОВО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ КОЛОКВІУМ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРЕЗЕНТАЦІЇ НАУКОВОЇ СТАТТІ / РОЗДІЛУ ДИСЕРТАЦІЇ

Практичне заняття – 6 год

Питання для вивчення:

1. Основні принципи академічної презентації та самостійного представлення дослідження.
2. Робота з критичними зауваженнями: аргументація, перегляд і корекція висновків.
3. Взаємодія в академічному середовищі: навички ефективного участі у дискусії.
4. Самооцінка та рефлексія власного виступу як частина професійного розвитку.
5. Стратегії формування особистого наукового стилю та ефективного публічного мовлення.

3.4. ЗМІСТ ЗАВДАНЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Тема	Завдання	Год.
1.	Тема 1. Поняття наукового дослідження: основні види та ознаки. Дослідження в галузі гуманітарних наук та філософії	Опрацювання пропонованих наукових публікацій з теми «Дослідження в галузі гуманітарних наук та філософії». Окреслення на їх ґрунті актуальних лакун сучасного філософського пізнання.	4 год

2.	Тема 2. Академічна доброчесність та етика дослідницької роботи	Моніторинг досліджень у предметній сфері обраної теми дослідження. Чітке окреслення власної дослідницької ніші й розуміння її співвідношення із наявними науковими розвідками.	4 год
3.	Тема 3. Методологія філософських наукових праць	Робота з критичними статтями, присвяченими питанням методології філософських досліджень.	4 год
4.	Тема 4. Доповідь на конференції: етапи напрацювання ідеї та друкованої й усної презентації	Пошук не менше трьох оголошень щодо наукових конференцій в царині власного дослідження. Формулювання потенційних тем виступів на цих конференціях.	4 год
5.	Тема 5. Написання наукової статті: від задуму до подання	Вивчення вимог до умов публікації на сайтах журналів, що є фаховими за спеціальністю 033 Філософія, а також мережі філософських журналів, що індексуються WoS.	4 год
6.	Тема 6. Робота над дисертацією: структура, вимоги та особливості у філософській царині	Накреслення потенційного методологічного інструментарію дисертаційного дослідження й підбір базових джерел для нього.	16 год
7.	Тема 7. Цитування та бібліографія: різноманіття підходів та вимог	Бібліографічний опис не менше, ніж 50 різних творів за опрацьованою на занятті стилістикою	8 год
8.	Тема 8. Нормативно-правова база підготовки дисертації до захисту	Вивчення специфіки підготовки Рецензій та Відгуків на дисертаційні дослідження (за матеріалами сайтів із матеріалами разових спеціалізованих вчених рад з філософії)	4 год
9.	Тема 9. Науково-методологічний колоквіум за результатами презентації наукової статті / розділу дисертації	Підготовка презентації власного наукового дослідження на підсумковому семінарі	12 год
ПРИМІТКА: Здобувач освіти має право запропонувати, окрім заданих тем та завдань для самостійної роботи, свої, що складають актуальність та цікавість <i>(оцінюється додатковим балом)</i>			60

3.5. ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ

(за власним вибором аспіранта)

1. Порівняльний аналіз методів дослідження у філософії та інших гуманітарних науках (есе, 1500–2000 слів).
2. Критичний розбір однієї філософської статті щодо її методологічної обґрунтованості (аналітичний звіт, 1000 слів).
3. Складання схеми структури власного майбутнього дослідження із зазначенням методу, підходу та основних етапів (графічна схема + коментар, 500–700 слів).

4. Самостійна перевірка одного з власних раніше написаних текстів на відповідність принципам академічної доброчесності (звіт з рефлексією, 800 слів).
5. Симуляція етичної дилеми: розгляд гіпотетичної ситуації щодо авторства, академічного рецензування або маніпуляцій даними (усна презентація, 10 хвилин).
6. Аналіз ключових методологій філософських досліджень із прикладами їх застосування в конкретних працях (письмовий огляд, 1500 слів).
7. Застосування методологічного підходу: написання короткого філософського есе (1000 слів) з використанням обраної методології (наприклад, феноменології чи аналітичної філософії).
8. Рецензування методології одного з досліджень аспіранта (усна рецензія та письмові коментарі до 500 слів).
9. Створення тез доповіді за власним дослідженням, відповідно до вимог конференційного формату (тези).
10. Написання структури наукової статті за власним дослідженням із зазначенням основних тез (план + коментар, 700 слів).
11. Редагування власного тексту відповідно до вимог наукового журналу (фрагмент статті + коментар щодо змін, 1000 слів).
12. Порівняльний аналіз структури дисертацій у філософії та інших гуманітарних дисциплінах (аналітичний огляд, 1500 слів).
13. Створення плану-графіка роботи над дисертацією з урахуванням етапів дослідження, написання та підготовки до захисту (таблиця + пояснення, 1000 слів).
14. Огляд різних стилів цитування та обґрунтування вибору конкретного для власного дослідження (письмовий огляд, 1200 слів).
15. Практична вправа: редагування тексту, що містить помилки в цитуванні та бібліографії (виправлений текст + пояснення, 800 слів).
16. Аналіз офіційних документів щодо підготовки та захисту дисертацій у філософії (аналітичний огляд, 1500 слів).
17. Підготовка списку вимог до власної дисертації відповідно до чинних нормативів (документ + коментар, 800 слів).
18. Моделювання ситуації захисту: написання відповіді на гіпотетичні запитання опонентів (відповіді, 1000 слів).
19. Попередній перегляд презентаційних матеріалів один одного з наданням рецензій (письмовий відгук, 700 слів).
20. Рефлексія після колоквиуму: аналіз отриманих коментарів і пропозицій щодо вдосконалення дослідження (есе, 1000 слів).

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Курс є **практично орієнтованим**, тому навчальні методи мають сприяти розвитку аналітичних, дослідницьких та комунікативних навичок аспірантів, необхідних для успішної академічної роботи. Основні методи навчання охоплюють індивідуальну та групову роботу, інтерактивні дискусії, проектну діяльність і самостійну дослідницьку практику.

Метод проблемного навчання полягає у формулюванні викладачем проблемної ситуації, яка потребує аналітичного розв'язання на основі критичного осмислення матеріалу.

- Аналіз випадків академічної недоброчесності (Тема 2).
- Методологічний розбір наукових статей (Тема 3).
- Аналіз вимог до дисертаційного дослідження (Тема 6).

Метод моделювання академічної діяльності передбачає відтворення реальних академічних ситуацій, з якими аспіранти стикатимуться у своїй дослідницькій кар'єрі.

- Підготовка тез і презентації для наукової конференції (Тема 4).
- Розробка структури наукової статті та подання її в журнал (Тема 5).

- Симуляція захисту дисертації з відповідями на запитання опонентів (Тема 8).
- Проведення науково-методологічного колоквиуму (Тема 9).

Метод навчання через дослідження (Research-Based Learning, RBL), який передбачає самостійне дослідження аспірантів із застосуванням наукових методів і критичного аналізу джерел.

- Аналіз методологічних підходів у філософських працях (Тема 3).
- Дослідження нормативно-правової бази підготовки дисертації (Тема 8).
- Підготовка аналітичного звіту про структуру дисертації (Тема 6).

Метод рецензування та взаємного оцінювання (Peer Review). Аспіранти аналізують роботи одне одного, надають конструктивні коментарі та пропозиції щодо вдосконалення.

- Рецензування методологічних підходів у статтях колег (Тема 3).
- Оцінка бібліографії та коректності цитування (Тема 7).
- Взаємна оцінка презентацій статей \ розділів дисертацій на колоквиумі (Тема 9).

Метод кейс-стаді (Case Study) – розгляд конкретних академічних ситуацій із метою їх аналізу та пошуку оптимальних рішень.

- Аналіз випадків порушення академічної доброчесності (Тема 2).
- Робота з реальними прикладами успішних і невдалих презентацій на конференціях (Тема 4).
- Розбір процесу подання статей у журнали (Тема 5).

Метод групових дискусій та дебатів дозволяє аспірантам дискутувати щодо різних методологічних підходів, наукових концепцій та етичних питань у дослідженнях.

- Дискусія про етичні дилеми в наукових дослідженнях (Тема 2).
- Дебати про доцільність різних філософських методологій (Тема 3).
- Обговорення особливостей структури дисертацій (Тема 6).

Метод портфоліо передбачає накопичення аспірантом власних дослідницьких матеріалів, що відображають поступовий розвиток його академічної майстерності.

- Ведення особистого дослідницького щоденника (Тема 1–9).
- Збір і аналіз власних наукових текстів, презентацій і рецензій (Тема 6).
- Підготовка індивідуального плану роботи над дисертацією (Тема 6).

5. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Система контролю під час поточного оцінювання: експрес-опитування; індивідуальне опитування; фронтальне опитування; захист індивідуального науково-дослідного завдання ІНДЗ; презентація результатів виконання самостійної роботи; тестування; письмові роботи; есе, творча робота, проект, презентація.

Формою підсумкового контролю є екзамен. Засоби оцінювання: усні відповіді та виконання практичного завдання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

навчальних досягнень здобувачів освіти з курсу

Поточне оцінювання

При виконанні запропонованих завдань до кожної теми (згідно навчальної програми) здобувач освіти може отримати кількість балів за тему відповідно до їх розподілу:

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ здобувачі освіти

<i>Поточне оцінювання та самостійна робота</i>									Іспит	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	12	балів	балів

		60 балів					
--	--	-----------------	--	--	--	--	--

Максимум балів, які здобувач освіти може отримати за окремий вид роботи, зокрема тієї, що винесена на самостійне опрацювання – 12 балів, сума яких (за коефіцієнтом) переводиться у відповідний бал кожної теми, що в загалом у ході поточного контролю складе 60 балів:

11-12 балів

Завдання виконано вчасно, його зміст вичерпно і глибоко розкриває тему. Оформлення відповідає вимогам, розгляд теми перед аудиторією здійснюється за допомогою аргументованих висновків та інтеграції сучасних підходів. Аспірант має власну позицію з обговорюваних питань, здатен презентувати її, аргументуючи відповідно до ідейного поля курсу, творчо підходить до виконання завдання.

9-10 балів

Завдання виконано вчасно, в його змісті детально розкривається тема. Оформлення відповідає вимогам, аспірант володіє матеріалом і здатен чітко представити його під час презентації, хоча можливо без глибокого аналізу в усіх аспектах теми.

7-8 балів

Завдання виконано вчасно, в його змісті розкривається основна частина теми, оформлення відповідає вимогам. Аспірант може доповісти про ключові моменти дослідження, але не здійснює глибокого аналізу або узагальнення матеріалу, не підводить чітких підсумків або висновків.

5-6 балів

Завдання виконано вчасно, але зміст є поверхневим, фрагментарно охоплює тему. Оформлення відповідає вимогам, але аспірант не проводить достатній аналіз джерел або теоретичних аспектів, не може узагальнити та систематизувати матеріал, має труднощі під час презентації дослідження.

3-4 бали

Завдання виконано вчасно, але матеріал є простим повторенням відомих джерел без аналітичної обробки. Аспірант на репродуктивному рівні відтворює матеріал з помилками і не здатен його грамотно презентувати перед аудиторією.

1-2 бали

Завдання виконано неповно, фрагментарно, часто з допомогою викладача. Практичні навички роботи майже не сформовані, більшість завдань не виконано, і аспірант не може навести аргументовану думку з обговорюваних питань морального богослов'я та біоетики.

Підсумковий контроль

Іспит проводиться в змішаній формі (усна відповідь + практичне завдання):

Два теоретичних усних питання оцінюється по 12 балів максимум за кожне

Презентація практичного завдання – 16 балів максимум

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка за курс є сумарною в межах 100 балів, які складаються з 60 балів поточного контролю та 40 балів підсумкового контролю.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання

	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання
--	----------	--

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти, у системі формальної освіти) ЧНУ» https://drive.google.com/file/d/1O7Chn1UqlqjW_JjybxDr-syswxxHuGOn/view у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та / або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

6. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

Теоретична складова

1. Розкрийте сутнісні характеристики феномену наукового дослідження.
2. Окресліть основні види та ознаки наукового дослідження.
3. Обміркуйте особливості наукових досліджень в галузі гуманітарних наук та філософії.
4. Розтлумачте зміст поняття «академічна доброчесність». Поточніть основні складові академічної доброчесності та найтиповіші приклади порушення її норм.
5. Перелічіть та проінтерпретуйте українську законодавчу базу та нормативні документи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича щодо норм та вимог академічної доброчесності.
6. Проаналізуйте зміст етики дослідницької роботи. Які є ризики ціннісного характеру в контексті здійснення наукових пошуків дослідників-філософів?
7. Проведіть аналіз специфіки методології філософських досліджень.
8. Дайте власну характеристику актуальних проблем сучасної філософської рефлексії. Що Вам відомо про синергетику та аналітичну філософію й їх методологічні підходи?
9. Прорефлексуйте методологічні програми гуманітаризації соціального знання: культуроцентризм, аксіологізація, діалогізм.
10. Розкрийте зміст та стратегії діалектичного методу у філософському дослідженні.
11. Спробуйте дати характеристику та навести приклади застосування трансцендентального методу у філософії.
12. Проінтерпретуйте феноменологічні та герменевтичні засади філософського пошуку.
13. Окресліть етапи напрацювання ідеї та друкованої й усної презентації виступу на науковій конференції. Які види конференцій бувають? Які формати участі в конференціях є найтиповішими?
14. Дайте розгорнуту відповідь щодо видів наукових журналів, де можна оприлюднювати результати дисертаційного дослідження. Яке значення рецензій наукових статей? Які види рецензування Вам відомі?
15. Розкрийте основні елементи наукової статті. Що Вам відомо про етапи підготовки статті до друку?

16. Дайте загальну характеристику вимог до структури та змісту тексту дисертаційного дослідження. Деталізуйте основні необхідні елементи «Вступу».
17. Спробуйте змоделювати найефективніші підходи до науково-організаційної роботи в контексті підготовки дисертаційного дослідження.
18. Розкрийте основні вимоги до здійснення цитування в науковому тексті. Які види бібліографічного опису використаної літератури Вам відомі?
19. Охарактеризуйте основну законодавчу базу щодо організації захисту дисертаційного дослідження.
20. Проінтерпретуйте основні етапи подачі дисертаційного дослідження до захисту й особливості процесу прилюдної презентації його результатів на засіданні Разової спеціалізованої ради.
21. Обґрунтуйте роль та значення наукової комунікації в сучасному академічному середовищі. Які основні форми наукової комунікації існують, і як вони впливають на розвиток досліджень?
22. Проаналізуйте значення міждисциплінарного підходу в сучасних наукових дослідженнях. Які методологічні виклики та переваги міждисциплінарності у філософських дослідженнях?
23. Дайте характеристику основним цифровим інструментам для організації досліджень, пошуку та обробки академічної інформації. Які ресурси найчастіше використовуються для управління бібліографією та аналізу літератури?
24. Проінтерпретуйте процес рецензування як ключовий етап наукової роботи. Як здійснюється peer review, і які його етичні та методологічні аспекти є найбільш значущими?
25. Порівняйте традиційні та сучасні підходи до публікаційної діяльності науковців. Які особливості публікацій у відкритому доступі (open access), і як вони впливають на академічну доброчесність?
26. Окресліть значення наукометричних баз даних (Scopus, Web of Science, Google Scholar) для дослідників. Як оцінюється науковий внесок дослідника за допомогою таких платформ?
27. Розтлумачте поняття "індекс цитування" та "імпаکت-фактор" наукових журналів. Як вони впливають на видимість і визнання наукових результатів?
28. Деталізуйте особливості підготовки грантових заявок для наукових досліджень. Які основні етапи написання та подачі грантової заявки?
29. Окресліть процес взаємодії науковця з академічними інституціями та професійними спільнотами. Яку роль відіграють наукові товариства та міжнародні дослідницькі мережі?
30. Проведіть аналіз впливу цифрової доби на методи наукового дослідження та академічну комунікацію. Які ризики й переваги виникають у контексті використання технологій у дослідницькій роботі?

Практична складова

(одне на вибір, але без дублювання виконуваних під час поточного контролю)

1. Підготуйте презентацію на тему: «Академічна доброчесність та її базові принципи». Опишіть процедури дотримання АД в нашому ЗВО.
2. Здійсніть моніторинг досліджень у предметній сфері обраної Вами теми дослідження. Окресліть власну дослідницьку нішу (пропишіть мету та завдання) й розуміння її співвідношення із наявними науковими розвідками (стан розробки проблеми).
3. Створіть аналітичну таблицю, де були б прописані базові методологічні підходи для філософських наукових праць із зазначенням їх особливостей, імен мислителів, які їх обґрунтували й потенційним застосуванням їх у власному дослідженні.
4. Здійсніть аналітичний конспект критичних статей, присвячених питанням

методології філософських досліджень (із кожної статті не менше трьох цитат та чітка підсумовуюча інтерпретація аргументів авторів).

5. Знайдіть не менше трьох оголошень щодо наукових конференцій в царині власного дослідження. Сформулюйте потенційні теми виступів на цих конференціях.
6. Оберіть теми, пропишіть анотацію та підберіть літературу для підготовки доповіді на щорічну конференцію молодих вчених у ЧНУ «Молодіжна наука заради миру та розвитку». Спробуйте підготувати чернетку таких матеріалів.
7. Створіть таблицю із фахових видань у Вашій царині. Оберіть один із журналів й спробуйте підготувати анотацію статті до нього, підібрати для цієї статті необхідні джерела та написати робочу гіпотезу й завдання.
8. Підготуйте на три сторінки друкованого тексту опис потенційно належної методології здійснення Вашого дисертаційного дослідження.
9. Оформіть список джерел та літератури до Вашого дисертаційного дослідження на не менше, ніж 40 пунктів.
10. Підготуйте міні-відгук на запропонований текст дисертації в царині Вашої тематики (пропишіть актуальність обраної теми й методології, обґрунтованість структури та висновків, а також рекомендації щодо можливого покращення).

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-законодавчі ресурси

1. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
2. Наказ Міністерства освіти і науки України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» зі змінами та доповненнями, внесеними наказом №759 МОН України від 31.05.2019 р.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>
3. Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Уряду №44 від 12.01.2022 р., зі змінами, внесеними Постановою Уряду №341 від 21.03.2022 р.)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text>
4. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) (Постанова Уряду №261 від 23.03.2016 р., зі змінами, внесеними Постановою Уряду з Постановами КМ № 283 від 03.04.2019, № 502 від 19.05.2023)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>
5. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів (Постанова Уряду №502 від 19.05.2023 р.)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/502-2023-%D0%BF#Text>
6. Наказ Міністерства освіти і науки України №1220 від 23.09.2019 р. (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 496 від 27.05.2022) «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1086-19#Text>
7. Національний стандарт України. Інформація та документація : Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015.
<http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>

Базова література

8. Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
https://isp.kiev.ua/images/Page_Image/Library/Methodology_Zatserkovny_Tishayev_De_midov.pdf

9. Основи наукових досліджень : конспект лекцій / укладач О. А. Шуменко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 60 с.
<https://core.ac.uk/download/pdf/324260608.pdf>
10. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / О.М.Сінчук, Т.М.Берідзе, М.Л.Барановська та ін. Кременчук : ПП Щербатих О.В., 2022. 196 с.
<https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/47228/1/OND-2022.pdf>
11. Філософські основи наукових досліджень. Київ: Інтерсервіс, 2019. 240 с.
https://cgo.org.ua/wp-content/uploads/2020/02/Phil_basis.pdf
12. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). Київ : ВПЦ "Київський університет", 2018. 607 с.
<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf>
13. Кебуладзе В. Феноменологія і герменевтика як методологічні стратегії в сучасній українській філософії та гуманітаристиці. *Філософія освіти. Philosophy of Education: науковий журнал*. 2013. № 1 (12) // Ін-т вищої освіти НАПН України, Нац. пед. ун-т імені М.П.Драгоманова, 2013. С. 128-139.
<https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12931/Kebuladze.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
14. Академічна доброчесність: навч-метод. посіб. Миколаїв: Іліон, 2022. 86 с.
http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1094/1/%D0%A0%D1%83%D1%81%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%96%D1%81%20%D0%9B_%D0%90%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C.pdf
15. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузева, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Науковотехнічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» ; Українська бібліотечна асоціація. Київ : УБА, 2016. Електрон. вид. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). 117 с.
https://library.ontu.edu.ua/assets/pdf/Mizhnar_styli_posylannya.pdf
16. Комаха Л. Г. Логічні засади аргументації у філософському знанні [текст] монографія / Л. Г. Комаха. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 360 с.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Komakha_Larysa/Lohichni_zasady_arhumentatsii_u_filosofskomu_znanni.pdf?
17. Менжулін В. І. Біографічний підхід в історико-філософському пізнанні / Вадим Менжулін ; Національний університет "Києво-Могилянська академія". Київ : [НаУКМА : Аграр Медіа Груп], 2010. 455 с.
<https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/10979>
18. Guerin C., Aitchison C., Carter S. Doctoral Writing: Practices, Processes and Pleasures / Cally Guerin, Claire Aitchison, Susan Carter. Springer Nature, 2020. 219 p.
https://www.scribd.com/document/570612762/8-Doctoral-Writing-Practices-Processes-and-Pleasures?language_settings_changed=English
19. The Oxford Handbook of Philosophical Methodology / ed. by Herman Cappelen, Tamar Szabó Gendler, and John Hawthorne. Oxford : Oxford University Press, 2016. 768 p.
20. The Cambridge Companion to Philosophical Methodology / ed. by Giuseppina D'Oro, and Søren Overgaard. Cambridge University Press, 2017. 466 p.
21. Ibanga D.-A. A Guide to Philosophical Research. Assurance Press, 2020. 109 p.
22. Love Alan C. Reformulating Philosophical Methodology or Rebuilding Our Picture of Philosophy. *Analysis* № 82 (2). 2022. Pp. 322-335.

23. Sher G. Where are You Going, Philosophy, and What are Your Methods? *Academics Journal* 2020. № 12. Gen.271. Pp. 185-19696. <https://philpapers.org/archive/SHEWAY-2.pdf>
24. Delanty G., Strydom P. *Philosophies of Social Science: The Classic and Contemporary Readings* (UK Higher Education OUP Humanities & Social Sciences Sociology). 1st ed. United Kingdom: Open University Press Milton Keynes; 2003. 496 p.
25. Bunge M. A. *Doing science : in the light of philosophy. : New Jersey : World Scientific, 2016. 236 p.*
https://padron.entretemas.com.ve/documentos/Bunge-Doing%20Science_In%20the%20Light%20of%20Philosophy_2017.pdf

Довідкові ресурси

26. Нормативні документи щодо здійснення наукової та науково-технічної діяльності, розміщені на офіційному сайті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: <https://www.chnu.edu.ua/nauka/zdobuvachu-naukovohostupenia/aspirantura-ta-doktorantura/dokumenty-dlia-aspirantiv-ta-doktorantiv/>
27. Нормативні документи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича щодо запобігання академічної недоброчесності: <https://www.chnu.edu.ua/universitytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>
28. Сайт для перевірки наявності журналу в переліку категорій «А» та «Б»: <https://nfv.ukrintei.ua/>
29. Сайт перевірки doi: <https://www.doi.org/>
30. Сайт для перевірки наявності журналу в базі WoS: <https://mjl.clarivate.com/home>

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chnivets_koho-natsionalnoho-universitytetu.pdf ;
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahi_at-2023plusdotatky-31102023.pdf